

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištv. administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj bo iz tega?

Podoba avstro-ogerske države je jako žalostna. Tako zavoženo še menda ni bilo nikoli. Niti v Pešti, niti na Dunaji si ne vedo pomagati. Pogojevanje zaradi ogerske banke se je razbilo, obe ministerstvi ste izročili vso to reč cesarju samemu, naj on vkrene, kar hoče, morda celo z drugim ministerstvom.

Naše ministerstvo se je tedaj vrnilo nazaj na Dunaj, pogojevanje z Ogrji je razdrto. Kaj pa bo zdaj! Brez poravnania, brez kake pogodbe ne gre naprej, kajti razmere med Ogersko in Avstrijo so take, kakor bregovi dereče vode; dokler se ti bregovi ne vtrde, trga voda ob straneh in škoda je čedalje večja. Naš presvitli cesar gotovo to spozna, zato je brž po sklepu pogojevanja v Pešti počil glas, da ste obe ministerstvi ponudili cesarju odstop. Če se to morda formalno ni še zgodilo, vendar je že popuščanje poravnave toliko ko odstop, kajti s tem, da so ministri to reč izročili cesarju, so sami pripoznali, da niso več kos svoji nalogi. Državna mašina pa ne more stati, tedaj si bo cesar moral izbrati druge svetovalce, če ti ne vedó naprej ž njo. Ministerstvo tedaj utegne se premeniti danes ali jutri. Kakošno pride za njim, se še ne vé; najbrž uradniško ali gospodarsko brez vse politične barve, čegar nalog bo edino ta, da skuša v močvirji tičeči državni voz zopet spraviti na trdna tla.

Da smo daleč od pravega pota zagazili, to spoznavajo zdaj tudi „ustavoverci“ in britke so besede, ki leté v državnem zboru iz njihovih ust po ministrih, ktere naravnost dolže, da svoji nalogi niso bili nikdar kos, da svo-

jega poklica še spoznali niso. Prilika takim besedam je bila debata o državnem proračunu. Kjer gre za denar, tam neha prijateljstvo. In tu gre za denar, za veliko denarja, kajti zopet letos bo zmanjkalo okoli 30 milijonov, — če bo mir; koliko pa še le, če bi bila vojska. Lepo gospodarstvo, ki pri obilnih dohodkih vendar vsako leto sklene svoj račun s čedalje večim primanjkljajem. Kam bomo prišli!

Žalostni denarni stan je vendar enkrat oči odprl tudi „ustavovercem“, dozdanjim prijateljem ministerstva. Britko je požirati grajo iz ust nasprotnikov, iz ust prijateljev pa je taka graja pravi pelin. In takega pelina so ravno ustavoverski govorniki v debelih butarah podajali ministerstvu, kajti besede nekega govornika: „vsak parlament ima tako ministerstvo, kakoršnega je vreden“, gotovo niso medica ne za ministerstvo, ne za parlament; resnične pa so, kajti ministerstvo je res tako, kakoršna si je parlament odgojil.

Posebno gorke je podajal ministerstvu poslanec Skene, ki je veljal in velja še za enega najustavovernejših. Ob koncu svojega govora, v katerem je očital ministerstvu kar naravnost zapravljalivost, ker je vrh groznega državnega dolga še prodano in zastavljeno veliko državnega blagá, je s posebnim povdarkom izrekel, da on do tega ministerstva nima nikakoršnega zaupanja, naj gre in naredi prostor drugemu.

Kaj hujšega, bolj bodečega se pač ne more reči. Res, da so take besede donele ministrom na ušesa že večkrat, a vselej le iz ust govornikov opozicijske stranke. Ali zdaj, ko ministerstvo kaj tacega sliši iz ust privržencev svoje lastne stranke, bi človek mislil, da bo

hitro pobralo kopita in šlo. Toda ministri iz ustavnega mesa imajo tudi kožo, to so pokazali s tem, da so sedeli na klopih in poslušali mirno in molčé svojo „hvalo“, kakor sedi zatoženec na klopi in poslušá državnega pravdnika, ki mu grehe očita. Kaj tacega je le v Avstriji mogoče, težko, da bi se to godilo kje drugje.

Take dogodbe so pa tudi žalostno znamenje, da smo v Avstriji že daleč prišli. Prav ima poslanec Skene, res, skrajni čas je za Avstrijo, da spreže ne le to ministerstvo, ampak tudi sedanji sistem, sicer bomo čedalje bolj zabredli v zadrege in dolgove. Kajti če smo zadnji čas, ko je imela Avstrija skoro deset let mir, gledé denarnega stanja vsako leto na slabšem, kaj bo še le, če pridejo nemirni časi, če bo morala Avstrija iti v boj! In kdo more biti porok, da se to ne bo kmalu kmalu zgodilo!

Straža pri Soči.

Vemo vsi, v kaki nevarnosti je naša slovenska zemlja, vemo, da prežita na njo dva močna naroda, in le slovenska apatija in popustljivost je kriva, da je treba naše rojake vedno in vedno zopet svariti in opominjevati, naj pazijo, naj se zdramijo iz letargije, naj pogledajo po svetu, kaj se godi in namerava.

Nikoli nismo dvomili, in pisali smo že o tem, da velika Nemčija misli raztegniti se do jadranskega morja, in o Italijanih so ravno najnovejši časi odkrili, da špekulirajo podjarmiti celo Primorje, Istro, Trst in Goriško notri do Postojne. Nič se ne vé, kaj se zna

Nekaj dni pri Horvatoviču.

Obrazi iz bojnega tabora.

I. Beligrad.

Simeon Christov piše v Českem „Svetozoru“, da je konec maja meseca prišel v Beligrad. Ko je bil stopil iz parnika, takoj je opazil, da je navadno mirna in tiha Srbska prestolnica močno promenila se vsled ostale vojske. Največ meščanov je že bilo na meji na vojski, ali vendar je po mestu povsodi bilo nenavadno živo. Dan za dnevom so prihajali novinarski dopisovalci, in sicer radovedni tujci, pa po boji koprneči prostovoljci.

Politikovali so doma in po ulicah. Vse je bralo novine, kteri pa niso znali brati sami, brali so jim časopise drugi na glas. Na vsakem voglu, pred slehrno kavarno je stal korušelj ljudi — omikanih in neizobraženih, in v živih razgovorih so reševali vse resnične in neresnične vesti o vstaji v Bosni, v Hercegovini in Bolgarski, o pripravah srbskih in črnogorskih, o umoru sultana Abdula Aziza in Husseina Avnija, pa o velevlastih, kakove so do vstajajoče vojske. Bolgarska vstaja v Sred-

nji gori in na Balkanu je rastla in rastla vsak dan, vsaj pisarili in govorili so to.

Velik hrup je vzbudila dobrodružna Botjeva četa, imela je blizo 250 junakov, ki so se na parniku „Radeckem“ pripeljali z Rumunskega brega čez Donavo na turško stran. Bolgarski „emigranti“ so s srbsko pomočjo iz početka maja meseca z orožjem preskrbeli legijo v Kladoru pri Donavi. Od vseh plati so se tujtraje zgrinjali hajduci, kmetje, delavci, rokodelci in dijaki: hoteli so bojevati, načelovali so jim Panajot, Ilija in Totja, vsi trije slavni vojvode. Ta legija je bila odločena, da s srbsko vojsko vred vstane in prodere v Bolgarsko, ter tamošnjim vstajnikom prihititi na pomoč.

Po vsem Belemgradu je človek lahko videl Bolgare in Srbe — in slišal, kako so se razgovarjali o vsakem uporniškem činu. Po vsaki besedi si čul Srbe, da so imenovali „brate Bolgare“, zdelo se je človeku, da je bratovski razpor, kterege so na slovestvišči gojili nekteri neumueži, do cela mrsenil.

Še le, ko je vojska že razsajala, začele so dohajati gotove vesti, da je dozdevna bol-

garska vstaja v zahodni Trakiji in pod Balkanom že davno utopljena v krvavem morju. Natančnosti o vsakojakem napredku trpke vstaje še danes niso znane. Še zmerom se pripravajo o Botji, ali je poginil precej po nekotikih dneh svojega drzovitega podvzetja, ali še živi in hodi po gorskih zatrepih na Balkanu.

Vstaja je pokrila prevred: Turci so imeli do vzbuka srbske vojske več, nego mesec dni časa, da bi bili ta poskus zadušili z močjo svoje vojske.

Prirojeno je to: predno se kaka vojska začne, da se nje ték tudi izkušnim in razumnim ljudem zdi drugač, nego se resnično razvija kasnejše. Tudi v Srbski je bilo tako. Zdjaj, ko so nam še živo pred očmi minili štirje meseci te krvave vojske, spominjamo se s čudovitim čutjem na črteže in dozdevnosti, ktere smo pred njenim začetkom slišali, da so jih drugi javili ali pa smo jih sami opominjali. Sanjalo se je bojnemu svetu, da brzo dobođe Niš, Sarajevo, pa tudi Zofijo, Solun in Drenopolje!

Vše sredi junija je svet pričakoval vsak dan nekaj posebnega. V Aleksinci ste sovraž-

še v kratkem času zgoditi, in Avstrija bi na prijateljstvo Italije nikdar zidati ne smela,

Za sedaj se vé, da je turško-ruska vojska izolirana, a kaj nameravajo vlasti potem, ko bo Turčija premagana?

Kar sta Lombardija in Beneško za Avstrijo zgubljeni, kar je ne straži več onih četvero trdnjav: Verona, Mantova, Peschiera in Legnano, od tačas je naše slovensko ozemlje brez trdnjave odprto laškim napadom, in ne samo, da bo naša zemlja pozorišče bojno med Avstrijo in Italijo, priča in sotrpni vseh vojnih strahov, laška roka sega celó po naši zemlji in jo reklamira kot svojo.

Stokrat in tisočkrat se je že obžalovala avstrijska politika, ktera ravno v teh krajih podpira laški življenj nasproti lojalnemu slovenskemu, a kaj vse to pomaga, ko merodajni ljudje, katerim je krmilo vlade izročeno, nočejo priti do izpoznanja! Ne obračamo se torej več do vlade, ampak obračamo se do svojih rojakov, naj se vendar predramijo, da sprevidijo nevarnost. Ne zanašajmo se vedno na tujo pomoč, ne zanašajmo se nadalje samó na Avstrijo, kajti ona bo najbrže še z več sovražniki opraviti imela; le kdor si sam pomaga, njemu je najbolje pomagano. Ne bodimo kakor neobčutljiv hloď, ktereга vsak preobrača, kakor se mu zdi, na ktereга vsak sme udariti s sekíro; skrbimo sami za se, storimo potrebne korake, da nas nevarnost ne najde nepripravljenih. In če že nismo dosti možaki, da bi ganili roko za brambo domovine, ganimo vsaj svoj jezik, in protestirajmo na javnih shodih pred vsem svetom zoper laške nakane, zoper aneksijo z Italijo. Obrnimo se do našega cesarja, obrnimo se do veljavnih krogov, naj nas oni branijo pred krivico, ker mi nismo Lah in nikdar nečemo postati, nikdar si zjedinenja z Italijo nismo želeli, in si ga nikdar ne bomo. Poštena in energična beseda celega naroda mnogo izda, in je že večkrat zabranila prelivanje krvi, morda bo tudi sedaj Italija odjenjala od svojih krivičnih teženj, kedar sliši enoglasni protest našega naroda. In če ga Italija neče slišati, slišale ga bodo druge vele-vlasti, katerim vedno razširjanje Italije ne more všeč biti. Kdor pa se ne oglasi o pravem času, tudi nič ne dobi; in če toliko sami sebe ne čutimo, da bi se oglašili in protestirali, potem

smo „misera contribuens plebs“, nezrel narod, kateri svoboden, to je svoj biti ne zna in ne zasluži.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. decembra.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru se je te dni vršila budgetna razprava. Vstavoverci Süß, Skene, Plener, Schnaup, dr. Magg, Schöffel, Schönerer itd. so hudo napadali ministre, zlasti ubozega denarnega ministra. Ta nedoslednost in nehvaležnost je neumevna, in denarni minister je imel prav, ko je rekel, da vse, kar se vladi očita, se je zgodilo z dovoljenjem stranke liberalne. Konec razprave je bil, da je zbornica z vsemi glasovi proti 7 demokratičnim sklenila spustiti se v posebno razpravo državnega proračuna. Pri splošni obravnavi je govoril tudi naš slovenski poslanec Pfeifer tako jedrnato in krepko, da je bila ob koncu govora občna pohvala na desni. Tudi gosp. Schaffer se je bil oglašil, a govoril je tako, da se je neki minister, ki ga je iz početka poslušal, kakor se piše „Narodu“, kmalo naveličal ter svojemu tovaršu šepetavši: „Das ist Geschwätz (to so čenče)“, odšel na drugo stran. Pri posebni razpravi so poslanci ministre zlasti hudo prijemali zaradi agitacij pri volitvah in zaradi tiskovne svobode. Grof Coronini je vladi očital, da preveč vpliva na volitve, in da se politični vradniki preobilno potegujejo za razna poslanstva. Gledé tiskovne svobode je omenjal konfiskacije nekega katoliškega lista goriškega, ter je zlasti povdarjal, da na Goriškem veleizdajskih poskušanj ni. Goričani, je rekel, smo bili vedno dobri Avstrijci in bodemo tudi ostali. Heilsberg je tožil, da so tudi v Gradcu konfiskacije jako pogoste, poslanec Heinrich pa je pojasnoval tiskovno svobodo v Pragi. „Očitno povem, je rekel, da se v Pragi o tiskovni svobodi ne more več govoriti; v Pragi smejo le še izhajati listi, ki vlado neprenehoma hvalijo. Če pa kak listič izreče najmanjšo grajo, ko bi bila tudi le ponatisnjena iz kakega dunajskega lista, se že oglasi državno pravdníštvo in reče: To se mora zapečatiti. Naj bolj žalostno pa je, da deželna sodnija potrdi vsako tako konfiskacijo.

Na Dunaju se je vsaj zgodilo, da so sodniki stopili na noge in te ali une konfiskacije niso potrdili. V Pragi pa se to še ni zgodilo. V Pragi so se potrdile konfiskacije, v katerih so vodniki sami priznali, da je težko povedati, kako bi se konfiskacija opravičila. Po vsem tem se meni dozdeva, — jaz ne morem kaj za to, kakor pa bi se bili za Prago dali posebni ukazi, ker mi je sicer neumevno, da bi bili sodniki, ki znajo misliti, briči državnih pravdníštev. Vedenje praškega državnega pravdníštva ni več sama breztaktnost, ne — ne zamerite mi izreka — to je res že grozovitost (Brutalität) S takim ravnanjem, s takim divjanjem proti časníkarstvu se ljudstvo s palico sili k nasprotovanju.“ — Dr. Vošnjak je govoril o volitvah na Kranjskem, kjer se politični vradniki tako zelo vtikajo v volitve, da jih ljudje nimajo več za upravne vradnike, ampak za politične agitatorje, kar veljave vladine gotovo ne pospešuje. Narodnemu časníkarstvu se pa na Kranjskem skoraj še huje godi kakor na Tirolskem in Českem. Pa upajmo, da bode sedanja vlada kmalo pokopana, in narodi po njej gotovo ne bodo žalovali, ampak se tega dogodka še veselili. Tudi g. Dežman se je oglašil, ter je zavračal dr. Vošnjaka. Minister Lasser je spodbijal napade raznih poslancev z navadnimi izgovori. Poslancu Coroninju je odgovoril, da nikdar političnim vradnikom ni priporočal, da naj se oglasijo za kandidate, in če je bil v tej reči vprašan, je vselej odgovoril, da se mu ne zdi primerno, če bi se dotični za kandidata vsiljeval. Gledé časníkarstva je rekel, da v tej zadevi ima on silno malo govoriti. Kar pa zadeva konfiskacijo listov, ktere omenja grof Coronini, o njej natančnejega nič ne ve, to pa reče, da je nemogoče, da bi bil v Avstriji kak list konfisciran samo zato, ker povdarja vdanost prebivalstva. V listu je moralo razun tega že še kaj drugega stati, kar je dalo povod h konfiskaciji. (Grof Coronini iz žepa potegne dotični list in ga izroči govorniku, ki ga da pravnemu ministru. Živahna veselost.)

Iz ogerske stolnice se „N. W. Tagbl.“ telegrafuje, da minister Hofmann in dvorni svetovalec Falke ostaneta do danes v Budapešti, kjer se bode danes pod predsedništvom cesarjevem vršil ministerski svet.

Vnanje države.

Na Italijanskem tolovaji postajajo čedalje predrznejši; nedavno so bili vjeli nekega angleškega kupca Roseta in ga le proti veliki odkupnini izpustili. Te dni so pa zopet prav blizo mesta Palerme prijeli in odpeljali dva meščana. Reč se je telegrafično sporočila ministru notranjih zadev ki pa pri snovanju postav zoper cerkev katoliško nima časa pečati se s tolovaji.

Na Francoskem so levičniki od ministrov, ako hočejo še dalje ostati na krmilu, zahtevali, da morajo odstaviti več upravnih vradnikov in premeniti več vojaških poveljnikov, ter se bolj ozirati na večino narodne skupščine kakor pa na želje predsednikove in senatove. Ni tedaj upanja, da bi ministerstvo ostalo v službi, dasi bode jako težavno sestaviti novo ministerstvo. „Ag. Havas“ poroča, da ostanejo vsi dosedanji ministri razun Marcerea, ktereга bode nadomestoval Jules Simon. Predsednik Mac-Mahon je s to premembo zadovoljen, skrajni levičniki pa zahtevajo, da Dufaure ne sme ostati minister prava, Berthaud pa ne vojni minister.

Iz Carigrada se poroča, da se ruski poročnik Ignatiev in angleški lord Salis-

nih vojsk prednji straži stali samo štirideset korakov narazno; 20 korakov pred mejnim plotom so bili Srbje, 20 korakov za plotom Turci.

22. dan junija meseca so na ministerski ukaz zaprli vse belgradske učilnice. Uradniki — deželski, poštni, brzojavni, mitniški — vsi so se vojaški preoblekli. 23. dan junija meseca je vsa vojska, kolikor je je bilo v Belem gradu, odšla na mejo, v mestu je ostala samo telesna kneževa straža in le en prapor so popustili v trdnjavi. Nihče več ni dvomil, da vojska brž ko brž pokne.

Napósled pride 29. (17.) dan junija meseca. Ravno zjutraj — ob petih je knez Milan zapustil Beli grad in na državnem parniku „Deligradu“ odpeljal se v Smederev. Ravno o solnčnem vzhodu so zagrmeli topovi in vrgli so s trdnjave praprorišče in turški prapor, ki je bil znamenje, da so Srbom Turški vrhovniki.

Četrty dan kasneje, to tje 2. dan julija meseca je prvi srbski top zagrmel v Supovci. Iz Cetinja je prišla vést, da so Črnogorci na vojsko vzdignili se v neizmernem kriku. Beli grad se je ogromno razvalovil. Neizmerno nestrpljivo so čakali „telegramov“ z bojišča,

a kedar je prišel kak telegram, skoro požiral so ga čitatelji. Vesti o začetnih zmagah pri Uramoru in pri Babini glavi so nenavadno navdušili občinstvo. Veselih lic so ljudje begali po ulicah — in na vseh konceh si slišal petje in vrisek.

Največ življenja je bilo parnikom na pristaniščih na Savi. Vsak dan so se prostovoljci vozili gori po Savi k Drinski vojski, spremljali so jih množnih gledalcev grmeči „živeli“.

Dihtivo je ljudstvo čakalo parnika od Smederva. Pričakovali so zajetih Turkov in Črkesov; ali ni bilo ni Turkov, ni Črkesov, temuč ranjence so nosili iz parnika. Ljud jih je pozdravljaj z gromovitimi „živeli“, ali človek je ljudem na obrazih poznal, da so prevarjeni.

Hotel sem bojni život nekoliko natančnejše spoznati, zato sem se s posredstvom nekotikih znanih Srbov v službo ponudil ministru, kteri me je s posebno „objavo“ odpravil k glavnemu načelniku timoškomoravske vojske, naj bode učinil z menoj, kar mu bode drago.

bury razgovarjata o zadevah, ki jih ima konferencija rešiti. Kakor piše „Pol. Corresp.“, Rusija na vsak način zahteva, da se imajo za poročstvo zasesti nekatere dežele turške Angleška pa hoče neki priporočiti, da naj se Turčiji dovoli obrok 6 do 12 mesecev za izvršitev namerovanih prememb. Še le ko ta obrok poteče, naj se pooblaščenici vnanjih držav zopet snidejo v Carigradu, da se prepričajo o vspehu vladinih prememb turških. Na ta način bi se rešitev iztočnega vprašanja poč zavlekla, nikakor pa ne dognala. V sredo 6. t. m. so pri Mithadu paši prijeli dva Črnogorca (?), ki sta ga hotela umoriti. V torek pa so zaprli štiri ljudi, ki so hoteli prejšnjega sultana Murada odpeljati v Odeso. Tako poročajo telegrami: toda kdo bi mogel določiti, je li to tudi res ali ne. — Za vojskine stroške se je vpeljal nov davek, vsled kterega se mora od vsakega moškega prebivalca od 5. do 60. leta plačevati po 15 pijastrov (t. j. 1 gl. 50 kr.) na leto.

Grška zbornica je z 88 proti 59 sedanjemu ministerstvu izrekla nezaupnico, češ, da sedanjim razmeram ni kos. Vsled tega je ministerstvo izstopilo iz službe.

Na Angleškem je bil 8. t. m. zopet jako obilno obiskovan ljudski shod, kteremu je predsedoval vojvoda Westminsterški. Govorniki so hudo šibali gospodarstvo turško, ter povdarjali, da se od turških prememb ni nadejati nobenega zboljšanja, in da se mora od Turčije zahtevati poročstvo. Tudi so oporekali, da bi Anglija Turčijo podpirala, če bi se pričela vojska. Glaven namen konferencije naj bi bilo prijazno porazumljenje med Angleško in Rusko, da bi se Turčija ne mogla več zanašati na angleško pomoč. Če bi bilo treba, morale bi se tudi angleške ladije in vojne oborožiti zoper Turčijo.

Izvirni dopisi.

Iz ljubljanske okolice, 8. dec. Zadnje nam došle „Novice“ so prinesle veselo vest, da se bo na novo v zvezkih izdajala Valvasorjeva knjiga „Ehre des Herzogthums Krains“. To je že želel oče ranjcega dr. Coste, in to željo izrazil v historičnem društvu; sedaj se ima to zgoditi. —

Kdor je to knjigo bral, ve, kako mikaven je popis gradov, mest, sedanjih šeg, noš in navad, kako Valvasor vse te ženijalno narisa z malimi črtami v humoristični in satirični podobi, kakor noben kronist srednjega veka. S kratka, ta knjiga je res „aere perennius“ za Slovence in s tako se more malokteri narod ponašati. In če se sedaj pomisli, kako redka in draga je bila ta knjiga, kako se je le bolj po imenu poznala, znalo se bode ceniti novo podvzetje. —

Kar imamo kranjskih zgodovin, so večidel zastarele in zelo redke, kakor Vodnikova, Linhartova, itd. Najnovejša Dimičeva je pa bolj znanstvena, sedaj ne ugaja prostemu ljudstvu. Pri tej priliki naj omenim, da ima gosp. Jelovšek, varuh historičnega društva, tudi kranjsko zgodovino v rokopisu. Dobro bi bilo, če bi se moglo kako slovensko literarno društvo zastran tega rokopisa, ki je boje prav dober, pogoditi s pisateljem. To mimogrede opomnimo in naposled novemu podvzetju želimo najboljši vspeh; gotovo bodo Slovenci in drugi radi segli po tej knjigi ter s tem častili spomin velicega domoljuba, borivšega se za domovino z mečem in peresom, o kterem res

veljajo besede, ki mu jih je zapel Jaka Zupan v „Čbelici“:

Za kranjo premožen,
Za kranjo ubožen,
Za kranjo učen,
Za kranjo rojen.

Svodoljub.

Iz Ribniške doline, 8. decembra. Čudne pojme imajo ljudje po svetu od nas Ribničanov. Mislijo si, da smo iz kakih Kraških ali celo iz Tartarskih brlogov doma in da smo celi berači, ker nas vidijo v slabi domači obleki romati od hiše do hiše s krošnjami reščeta prodajaje. A zelo se motijo. Ranjki profesor Lesar je našo dolino dostojno popisal, in reči se mora, da hvala ni prenapeta, ker kdorkoli je našo dolino le nekoliko prehodil, videl je krasne planjave, lepo obdelano polje ter splošnji napredek.

Sela se smejo meriti z vasmi naj bolj premožnih in oblagodarjenih krajev; stanovanja so snažna in pristojna vsacemu grofu. Tudi v poljedelstvu in drugih kmetijskih zadevah kažejo Ribničanji znatni napredek, zlasti si vaščani prizadevajo iz virov oddaljenih po več kilometrov pridobiti si z umetnimi vodotoki dobre pitne vode. Po navodu gospoda župana Šimna Pakiža napeljali so si Jurjevčani, Saječani, Gorenovaščani in Slatničani zdravo, bistro vodo do svojih stanovanj. Kolika dobrota prebivalcem! Tudi naši tržani v Ribnici so videvši neprecenljive koristi dobre pijače, po lončenih cevih izpeljaveli studenčnino tri četrt ure daleč; a žalibog, neki mojster Net jih je v svojo in njihovo škodo zelo opeharil. Da je ta projekt splaval po vodi, v kateri se tudi mačeredi dobro počutijo, nas Ribničane dosti ne moti. Nam tržanom ničesar ne manjka: imamo kruha, mesa, dobrega vina za denar dovolj. Lepa poslopja se povsod nahajajo. Tudi Rotšildov se nam ne manjka: imamo tukaj nekega uradskega slugo, ki si je pri svojej majhni plači v malo létih že tri hiše nakupil in jih še kupuje, kakor borovnice pod lipo. Govorilo se je, da bode še celo župan postal. Tudi brez blata po trgu nismo skoraj nikoli; nakopičenih drv, panjev in golf se po glavnih ulicah nahaja cele barikade; sreča, da si ljudje pri mesečnej svitlobi tilnikov ne polomijo. O kupih snega pred hišami v pozimskem času nočemo govoriti, ker ga nam navadno april brezplačno vzame. Tudi godbo pri nas lahko slišiš dan za dnem v jesenskem in zimskem času. Ribničani namreč marljivo kupujejo pitane prešiče in svinje ter zaklane pošiljajo v Trst. Prav je, da si na ta način v tem za denar tolikanj hudem času skušajo pridobiti kak krajcar in ljudem dajo priliko, da zamorejo rejene prešiče dobro prodati. A vendar bi želeli, da bi se živali ne klale doma v sredi trga, kjer cvilenje ni samo tržanom nadležno, ampak jako moti tudi šolsko mladež, ki se k poduku shaja v šolskem poslopu, ki je ravno v sredi trga. Saj je zunaj trga dovolj za tako klanje primernih prostorov.

Od Ilirske Bistrice, 8. decembra. Dne 1. decembra je poštna zveza med Ilirsko Bistrico in med Podgradom (Castelnuovo) prenehala. Do tega časa je šel vsaki dan poštni voz iz Il. Bistrice v Podgrad in je po najbližnji poti vezal dve okrajni sodniji, namreč okr. sodnijo v Il. Bistrici z ono Podgradom; časa je potreboval 1 uro do $\frac{3}{4}$ ure. Pošti največji posla so dajali z Dunaja in Ljubljane dohajajoči časopisi in pa sosedi okr. sodniji, veliko tudi pisma iz Il. Bistrice, kjer je največ žag in mlinov; iz Trsta pa so hodila pisma na okr. sodnijo Podgradom in druge

reči. Od 1. dec. pa gredo naša pisma, namestí po najkrajši poti, po dolgi poti čez Št. Peter, Divačo, Kozina-kerpelje, in od tod po 3 ure dolgi poti v Podgrad! Kako je začela vendar c. kr. pošta štediti, da tako velike kraje, cele okraje brez bližnje zveze pušča, po mestih in družih krajih pa skoraj po sili in brez posebne potrebe pošte odpira. Ali ne plačujemo tudi davkov — zakaj ravnajo z nami tako po mačehovsko? Po Ameriki, pravijo, ima vsaka vas svojo pošto, tudi boje po Nemškem, pri nas pa še bližnji okraj nimajo neposredne poštne zveze med seboj.

Domače novice.

V Ljubljani, 12. decembra.

(Mestni odbor) ima danes zvečer ob 5. uri javno sejo, pri kateri se bodo obravnavali razni proračuni za l. 1877.

(„Beseda“) v prid revnim šolskim otrokom je bila zadnje soboto v Tavčarjevi gostilnici tako dobro obiskana, da je bilo čistega dohodka nad 130 gl.

(Preširnova „beseda“ v čitalnici) je bila lepa zabava v obilnem številu nazočemu občinstvu. Program se je moral nekoliko spremeniti, ker je gosp. Schulz vsled nekih intrig odrekel se sodelovanju, gospod Medén pa je nenadno obolel. Vendar so se vse točke gladko in izgledno vršile. Gospica Kogeljnova je z razložno besedo razložila namen večerne veselice, moški zbor se je vnovič skazal v dveh lepih skladbah „Crnoj gori“ in „Zvezdi“, gospod Valenta (ki je zadnji čas iz prijaznosti stopil na Schulzevo mesto) pa v veliki ariji iz „Nachtlager von Granada“ s svojim krepkim baritonom. V gosp. Mayer-Haagenu smo spoznali umtnika na goslih, ki je pokazal, da so mu najteže skladbe le izgrača; bila mu je zaslužena navdušena pohvala; gosp. Travniček pa je tudi mojster na „cello“. Gospica Tratnikova je na glasoviru zelo urna, njena igra prijetna; gospica kaže, da ima za ta instrument ne le veselje, ampak tudi um. Največa hvala gre pa gospod Stöckelnu, ki je pri vseh točkah sodeloval in čegar izurjenost na glasoviru in spretnost v spremljevanji je res čudovita. Občinstvo je živahno ploskalo vsem sodelovalcem, kterim naj bo izrečena topla zahvala za ta prijetni večer.

(Matica slovenska) je imela v sredo 6. t. m. svojo odborovo skupščino, v kateri sta bila razun 10 ljubljanskih tudi dva vnanja odbornika gg. L. Svetec in B. Raič. Novih udov je od zadnje seje pristopilo 46, da je sprejemna številka sedaj 3089. Knjige za l. 1876 so v kratkem donatiscnjene in se razpošljejo do novega leta, in te so: 1. Dr. L. Toman s podobo, z življenjepisom in zbirko pesemsko; 2. Letopis; in 3. Zemljevidi trije: Skandinavija, Francija, Velika Britanija in Irska. Knjige te naj se pošiljajo le udom, kteri redoma doplačujejo. Ker bodo po novem društvenem letu knjige zdaj z računi vred gotove, je za občni zbor Matičin odmenjen bil 24. dan januarja t. j. v sredo pred sv. Pavlom. Za prihodnje leto 1877 so bile nasvetovane knjige: 1. Dr. E. H. Costa s podobo in življenjepisom, 2. Letopis, pa 3. poslednji trije zemljevidi: Španija, Švica in Nizozemska. S temi bode dovršen Atlant slovenski, kar bode gotovo Matici na hvalo, narodu slovenskemu na korist. Govorilo se je o tem, kako bi se znanstvena mesečnik vstanovil, in kako bi se pospešit Volfovega tolikanj potrebnega slovarja slovensko-nemški del; pa tudi o knjigah, ki naj bi

jih skoraj skušala pridobiti Matica n. pr.: Slovar ptujih imen in izrazov v slovenščini pri branji časopisov in novejših knjig neogibno potreben; dušeslovje ali psihologijo, književno povestnico slovensko itd. — Pokazala se je potreba, da se v drugič ponatisne že pošla „Zgodovina avstrijsko-ogerske monarhije“ in „Nauk o telovadbi I. del s podobami“. Popraševalo se je, zakaj „Slovenski Štajar“ še ni dodelan? — Kako bi se vplačevanje pa razpošiljanje knjig dalo prav vrediti? — Za Costov spominek sta bila v izvršilni odsek voljena gg. dr. Zupanec pa F. Stegnar. — Ktere reči naj se izmed teh spravijo na dnevni red pri občnem zboru, o katerem imajo po pravih izstopiti gospodje odborniki voljeni poslednjič l. 1872: Dr. J. Poklukar, Fr. Sovan, dr. J. Sterbenec, J. Tomšič, M. Herman, Fr. Kosar, Drag. Šavnik, dr. J. Tonkli pa A. Winkler, kateri se, se vé da zopet lahko volijo itd. —

(Danes tebi, jutri meni.) Skoro v treh tednih so umrli v Ljubljani trije ne še stari očetje visoki c. kr. vradniki, katerim so mladi sinovje, po dovršeni zrelosti preskušnji gimnazijski komaj odšli na Dunaj v više šole, prihiteli zapored k njihovim smrtnim posteljam, namreč: Roth, Höffern, Hönig.

(† Ignacij Hönig.) V petek 9. t. m. je umrl po daljem bolehanji tukajšnji gimnazijski profesor g. Ignacij Hönig. Roj. na Moravskem v Schönbergu l. 1814 je učil se nekaj bogoslovja, zdravilstva, bil domač izgojevatelj pri nekterih plemenitih družinah, od l. 1852 profesor, služil v Požunu, in od ondod prišel l. 1862 v Ljubljano za zgodovino, zemljepisje in nemščino. Dasi duha nemškega, vendar v zgodovinskih naukih ni bil kat. cerkvi nasproten in zadnja leta tudi slovenski narodnosti ne več zopern. V soboto so pri slovesnem pogrebu gimnazijalci pred hišo in na grobu zapeli mu slovensko. Pripoveduje se, da že tudi profesorji, ne le dijaki, čutijo novega šolstva težave, bolehajo sem ter tje in hirajo, in bati se je, da zaradi pretiranega učenja in sedenja v šoli postanejo učilnice — hiralnice.

(Slovensko gledališče.) „Anti-Ksantipa“ v soboto ni napolnila hiše, posebno galerija se je odlikovala s praznoto — dokaz, da ob delavnikih bi polnile prostore le šaloigre ali igre z mikavnim naslovom. Igra sama na sebi — kakor večidel novejši izdelki nemške gledališčne muze — ni dosti vredna, skoro brez vse notranje zveze. Predmet ta bi morda spretnejša roka mikavnejše spredla. Tu v kratkem obraz igre. Društvo možkih, ki pri ženskah nimajo sreče, osnuje društvo „Anti-Ksantipa“ z namenom: poboljšati ono ženstvo, ki možke trpinči. A to društvo naleti ob ženske skale in se popolnoma razbije tako, da se slednjič še njegov predsednik oženi. Le en vseh je, namreč, da se nek oženjeni, ki je popolnoma strežaj svoje žene — tako, da se že nji sami prekrotek zdi, ojači in postane mož. — Brez živahnega igranja bi igra sama na sebi, čeravno ima tu pa tam kak komičen prizor, ne dosegla dosti vspeha. Igrala pa se je zelo gladko in dobro. Glavni nalogi duhovite mlade gospé in njenega prekrotkega soproga ste bili v spretnih rokah gospice Podkrajškove in gosp. Jelčnika; prva je jako umno in živahno naslikala mlado bistroumno ženo, ki slednjič sprevidi, da mož mora vendar-le biti več ko strežaj, namreč možák, drugi pa je pohlevnega, hlapčanskega, pri tem pa vendar srečnega možá dobro zadel. — Važno nalogo je imel tudi gospod Kocéj, kateremu se je pa večkrat jezik vidno spodtikal; sicer pa se je skazal

zopet umnega in izurjenega igralca, ravno tako gosp. Schmidt, kateremu bi se bila pa naloga Kocéjja bolj podala. — Gospod Kajzelj je z male svoje naloge naredil veliko, posebno v gimnastiki in kroniki. Gospa Odijeva, dasiravno je dobro igrala, je prehitro, večkrat nerazložno in pretih, govorila. Odlikovala se je tudi gospica Nigrinova v svoji naivni nalogi in pokazala, da se je odra že zelo privadila; gospica ima lično obnaša in prijeten glas. Občinstvo je večkrat živahno ploskalo in klicalo igralce, čeravno je bil nekterim šepetalec vidno potreben.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Duhovnijo pri sv. Antonu v Štangi je dobil č. g. Mihael Saje, dosedanji kaplan na Studencu, duhovnijo pri sv. Katarini pa č. g. Žužek, kaplan na Jesenicah. Č. g. Janez Gostiša, kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, je imenovan za duhovnika v moški kaznilnici na gradu.

— V Gornjigrad je za okrajnega sodnika prišel iz Ptuja g. Vojteh Levičnik, bistroumen in pravičen sodnik in vrl narodnjak.

— Obesil se je akademični slikar K. Nič v Konjicah in zapustil vdovo s 5 otročiji v velikej revšini, čeravno je bil nekdanj bogat, — blizu Brežic pa je posestnik Fr. Jurčan v svoj studenec skočil in se vtopil. „Slov. Gosp.“ — † Č. g. Anton Veres, bivši župnik v Sladkigori, je v Gradcu umrl, 56 let star.

— Tržaške in okoliške rodoljube v prihodajo nedeljo 17. t. m. odbor „Edinost“ vljudno vabi v tržaško čitalnico (via S. Francesco N. 4.) ob 11 uri dopoldne, da se pogovoré zaradi nadaljevanja lista „Edinost“. Rodoljubje dobivajo še posebej tiskane okrožnice

— Slovanska deputacija, pri kateri so bili dr. Vošnjak, Klaič, Nabergoj in Kusy, se je 5. t. m. na Dunaju poklonila generalu Černajevu, ter mu izrekla simpatije avstrijskih Slovanov in zahvalo za njegovo neutrudljivo in težavno delovanje v osvobodjenje kristijanov

na Turškem. General se je gospodom zahvalil ter jim je razodel, da potuje v glavni tabor ruski v Kišenev, kamor so ga poklicali, da se vdeleži nekega vojaškega posvetovanja.

— O olomuških kanonikatih je po naznanilu „N. Zeit“ kongregacija neki določila, da jih zamorejo po vstanovnih pismih dobiti tudi duhovniki, ki niso plemenitega rodu.

— † F. Z. M. grof Degenfeld Schönburg, bivši vojni minister, je 5. t. m. v Altmünstru pri Gmundenu v 78. letu svoje starosti umrl.

Telegram „Slovcu.“

Iz Trsta, 11. decembra. Pri večrajšni volitvi za mestni odbor so bili v okolici izvoljeni: Nabergoj, Loser, Nadlišek, Vatovec, Burgstaller. Boj je bil viharen, Skedenj je zgubljen, vsi drugi (gori imenovani) so sinovi našega programa.

Umrli so:

Od 5. do 9. okt. Ana Meglič, delavca hči, 9. l., za pljučno sušico. Jože Bukovec, delavec, 29 l., za prehlajenjem čev. Adelhajda Tomšič, učitelja hči, za oslabiljenjem možgán. Janez Bončar, peka otrok, 8. m., za božjastjo. Ignacij Hönig, gimn. profesor, 62 l., za možg. mrtdom. Matija Petrič, krojač, 33 l., za pljučno sušico.

Telegrafične denarne cene 11. decembra.

Papirna renta 60.30 — Srebrna renta 67.05 — 1840letno državno posojilo 109.25 — Bankina akcije 825 — Kreditne akcije 137.20 — London 125.60 — Srebro 114 — — Ces. kr. cekini 5.95 20frankov 10.04.

Kapljice (duh)

za gožo (krof)

izvrsten pripomoček za gožo (krof) pošilja po 1 gold.

V. Franz
v Holoubkav (Česko).

Pri njem se dobivajo tudi kapljice (duh) za putko (zoper putko in trganje po udih) 1 gold. 20 kr. (33—23)

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniško izdelana slika

Srbski vojskovodje v srbsko-turški vojski.

Milan M. Obrenović IV. Nikola I. Petrovič Njeguš.

Generali: M. G. Černajev, Ranko Alimpič, Franjo Zach, in Kosta S. Protič. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrovič, Ilija Plamenac, in Mašo Vrbica. — Obersti (polkovniki): Horvatović, Orešković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Milojko Lešjanin. — Oberstlajtnanti (podpolkovniki): Sava Grujić, Vlajković, Kosta Bučević, Gruja Mišković. — Major Paja Putnik in arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografiji narejenih podob z grbom Srbije in Črnegore.

Slika je litografirana A. Šubert.

Slika je 53 centimetrov visoka in 90 centimetrov široka.

Cena slike je 1 gld. 20 kr.

Naročnina se pošilja na adresu:

(68—6)

P. Janković, Wien VIII., Piaristengasse Nr. 49.

Denarji naj se pošljejo v frankiranih pismih ali po poštni nakaznici. Komur je drago, naj na listnici pové, če naj se mu pošlje proti poštnemu povzetju (Nachnahme).

Kdor za gotov denar naroči 10 podob, dobi podobe po 1 gld. in frankirano po pošti.

Cena tej veliki in umetniško izdelani podobi je tako majhna, da si jo vsak lahko naroči.

Brez te slike naj nihče ne bo, ki se zanima za srbsko in črnogorsko vojsko z državo turško.